

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 148

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 20 januari 2021

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Gemeenteraad - Stemmen per fractie

Om het lokale democratisch debat optimaal te laten verlopen, is het van belang dat gemeenteraden administratief efficiënt verlopen. Op die manier ontstaat een vergadercultuur die in tijd en ruimte voorziet voor het werkelijk debat over de geagendeerde punten.

Toch legt het decreet Lokaal Bestuur formeel een aantal administratieve verplichtingen op om alle rechten van gemeenteraadsleden te garanderen. Het belangrijkste recht van elk raadslid is het recht om mee te praten en vooral om door middel van een stemming mee te beslissen over gemeentelijke aangelegenheden. Om geldig te kunnen stemmen, moet een meerderheid van de leden aanwezig zijn. De aanneming van gemeente- of OCMW-raadsbesluiten zelf vereist de volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen.

Op grond van artikel 34 van het decreet Lokaal Bestuur stemmen de gemeente- en OCMW-raadsleden in principe mondeling, met uitzondering van bepaalde aangelegenheden waarbij geheim wordt gestemd. Het huishoudelijk reglement kan een regeling invoeren die gelijkwaardig is met een mondelinge stemming, zoals de digitaal uitgebrachte naamstemming en de stemming bij zitten en opstaan of bij handopsteking. Toch geschiedt de stemming mondeling telkens wanneer een derde van de aanwezige leden hierom vraagt.

Om de gemeente- en OCMW-raadszitting administratief efficiënt te laten verlopen, hebben heel wat steden en gemeenten in hun huishoudelijk reglement van de gemeenteraad ervoor gekozen om principieel per fractie te stemmen. De stemming verloopt dan gebruikelijk als volgt: de voorzitter vraagt aan de fractieleiders of onafhankelijke raadsleden wat de stemming is van hun fractie of groep. In sommige huishoudelijke reglementen wordt erin voorzien dat op eenvoudig verzoek van één gemeente- of OCMW-raadslid de stemming alsnog individueel gebeurt. Op die manier wordt het spreekrecht van het raadslid op geen enkele wijze beknot.

Het decreet Lokaal Bestuur voorziet evenmin in de stemming door stilzwijgende instemming. De voorzitter mag dus op grond van de algemene bepalingen in het decreet de goedkeuring van een beslissing niet afleiden uit of vragen middels een stilzwijgende stemming. Het stemmen moet steeds uitdrukkelijk zijn. Ook hier voorzien sommige huishoudelijke reglementen van gemeenteraden in een afwijkende stemregeling waarbij de stilzwijgende instemming bijvoorbeeld wordt afgeleid uit het niet formuleren van opmerkingen op een ontwerpbesluit.

We zien beide stemwijzen (stemmen per fractie en stemmen door stilzwijgende instemming) in het bijzonder terugkomen in de grotere gemeenteraden, zoals in Antwerpen (art. 11 huishoudelijk reglement van de gemeenteraad) of Mechelen (art. 37 huishoudelijk reglement van de gemeenteraad), waar de nood hoog is aan efficiëntie tijdens de vergadering. Ook in kleine of middelgrote gemeenten kan een dergelijke praktijk zinvol zijn (zie bijvoorbeeld art. 25 huishoudelijk reglement van de gemeenteraad van Lokeren).

1. Kunnen huishoudelijke reglementen van gemeenteraden voorzien in een stemming per fractie? Zo ja, aan welke minimale voorwaarden moet een dergelijke stemming per fractie voldoen? Zo niet, ziet de minister valabele redenen om dit alsnog decretaal mogelijk te maken?
2. Kunnen huishoudelijke reglementen van gemeenteraden ook voorzien in een stemming door stilzwijgende instemming? Zo ja, aan welke minimale voorwaarden moet een dergelijke stemming door stilzwijgende instemming voldoen? Zo niet, ziet de minister valabele redenen om dit alsnog decretaal mogelijk te maken?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 148 van 20 januari 2021

van **BRECHT WARNEZ**

1. Het decreet over het lokaal bestuur voorziet niet in de mogelijkheid om te stemmen per fractie. Artikel 34 van het decreet voorziet erin dat de leden van de gemeenteraad, behalve bij geheime stemming, mondeling stemmen. Het huishoudelijk reglement kan een regeling invoeren die gelijkwaardig is aan een mondelinge stemming.

Elk raadslid moet zelf zijn stem kunnen uitbrengen. Enkel dan kan verzekerd zijn dat het raadslid uit vrije wil en overtuiging de stem uitbrengt die hij/zij wil uitbrengen.

Er zijn inderdaad gemeenten waar er wordt gewerkt met een vorm van stemming per fractie. In die gemeenten is het de fractieleider die zegt of de fractie voor of tegen stemt. Een raadslid kan daar wel afwijken van zijn fractie door zelf de hoofdelijke stemming te vragen of duidelijk te maken dat hij een andere stem wilde uitbrengen dan de eigen fractieleider.

Er bestaan efficiënte stelsystemen op de markt die toelaten dat alle raadsleden kunnen stemmen en waarbij meteen een duidelijk overzicht is van hoe elk raadslid heeft gestemd. Vanuit efficiëntieoverwegingen is een stemming per fractie dus niet noodzakelijk.

2. Het decreet over het lokaal bestuur voorziet niet in de mogelijkheid van een stemming door stilzwijgende instemming. Er bestaat evenwel een bestuurspraktijk waarbij de voorzitter van de gemeenteraad na de afroeping van het agendapunt of na de bespreking van een agendapunt aan de raadsleden vraagt of de stemming voor dit agendapunt wordt gevraagd. Elk raadslid heeft dan de mogelijkheid om de stemming te vragen, waarna tot stemming wordt overgegaan. Als er geen stemming wordt gevraagd, dan wordt het agendapunt als unaniem aangenomen beschouwd. Deze bestuurspraktijk is ingeburgerd bij veel lokale besturen. Ik acht het niet nodig om hierrond een decretale regeling op te nemen.

Deze werkwijze verschilt in wezen van de werkwijze van het stemmen per fractie. Bij het stemmen per fractie stemt er iemand in de plaats van het raadslid.